

מרכז מידע

בסיוע "הפעולה המונעת" -
משרד העבודה והרווחה
רח' מזא"ה 22, ת.ד. 1122, תל-אביב 61010
טלפון: 03-5266455 פקס: 03-5266456
e-mail: info@osh.org.il

ת-123

דיווח על תאונות עבודה והטיפול בהן

מאת: מאיר גוטסמן

המוסד לבטיחות ולגיהות

ינואר 2003

הקדמה

מטרת מסמך זה לספק מידע לארגון בקשר למסירת הודעה לגופים השונים פנים מפעליים וגורמי חוץ, על אירועים בטיחותיים שמתרחשים במקומות העבודה ועל תאונות עבודה ומחלות מקצוע וזאת כדי למלא את דרישות החוק, התקנות ולהבטיח את זכויות העובדים.

פעילות האירגון ועובדיו בהתאם להנחיות, יש בהם כדי למלא דרישות החוק ולהבטיח את זכויות מי מהעובדים הנפגעים בתאונות עבודה ומחלות מקצוע.

תוכן עניינים

עמ'

2	כללי - הגדרות
5	הודעה על תאונות עבודה
7	הודעה על מחלת מקצוע
11	הודעה על מקרים מסוכנים
12	הגשה תביעה למוסד לביטוח לאומי
13	טיפול רפואי לנפגע בתאונת עבודה
13	תשלום גימלת דמי פגיעה ע"י ביטוח לאומי
14	ביטוח נפגעי תאונות והקשר לנפגעי תאונות עבודה
14	פעילות למניעת מקרים בעתיד

דיווח על תאונות עבודה והטיפול בהן

פגיעה בעבודה מוגדרת כתאונת עבודה שאירעה תוך כדי עבודה ועקב עבודה אצל מעסיק או מטעמו.

מחלת מקצוע היא מחלה שהעובד נפגע בה עקב עבודתו או עיסוקו בהיותו חשוף לגורמים מזיקים (כימיקלים, פיזיקלים, ביולוגיים, מסרטנים וכו'). בנוסף לתאונות עבודה ומחלות מקצוע מתרחשים אירועים בטיחותיים "שבמזל" אינם מסתיימים בפגיעה פיזית בעובד או במחלות מקצוע, אירועים שנקראים "מקרים מסוכנים".

להלן רשימת החוקים והתקנות המתייחסים לתאונות עבודה, מחלות מקצוע ומקרים מסוכנים ויש לפעול בהתאם לדרישות התחיקה:

- פקודת התאונות ומחלות משלוח היד (הודעה) 1945 שפורסמה בעיתון רשמי 1409 תוס' מס' 1 עמ' 62.
- תקנות התאונות ומחלות משלוח היד (הודעה על מקרים מסוכנים במקומות עבודה) התשי"א 1951.
- שפורסמו בקובץ התקנות 205 התשי"א 1618.
- תקנות מחלות מקצוע (חובת הודעה - רשימה נוספת התש"ם 1980 שפורסמו בקובץ התקנות 4163 התש"ם 2371.
- חוק הביטוח הלאומי פרק ה' ביטוח נפגעי עבודה - סימן ב' פגיעות בעבודה.
- חוק מס מקביל - סל שרותי בריאות בעבודה (בריאות תעסוקתית).
- תקנות התעבורה תשכ"א 1961 תקנות מס' 144-145.

בחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) 1995 פרק ה' סימן ב' פגיעות בעבודה סעיף 79 צויין: "פגיעה בעבודה" - תאונת עבודה או מחלת מקצוע.

"תאונת עבודה" - תאונה שאירעה תוך כדי עבודתו ועקב עבודתו אצל מעבידו או מטעמו, ובעובד עצמאי - תוך כדי עיסוקו במשלח ידו ועקב עיסוקו במשלח ידו.

"מחלת מקצוע" - מחלה שנקבעה כמחלת מקצוע בתקנות והוא חלה בה בהיותה קבועה כמחלת מקצוע, עקב עבודתו אצל מעבידו או מטעמו, ובעובד עצמאי - עקב עיסוקו במשלח ידו.

"מקום העבודה" הינו המקום אליו נשלח העובד על ידי המעביד גם אם אינו בשטח המפעל, כגון: נהגים, נותני שרות, מתקינים וכד'.

"עקב עבודה" כולל גם פעולות נלוות, כגון הפעילות בשעת ההפסקה במקום העבודה, בזמן הארוחות או בעת פעילות אחרת אשר יזם המעביד או שיש לו אינטרס ריאלי בקיומה.

בסעיפים 80 עד 85 הוגדרו נסיבות מיוחדות נוספות המתייחסות לתאונת עבודה/מחלת מקצוע:

80. חזקת תאונת עבודה

רואים תאונה כתאונת עבודה אף אם -

- (1) אירעה תוך כדי נסיעתו או הליכתו של המבוטח לעבודה ממעונו או ממקום שבו הוא לן אף אם אינו מעונו, מן העבודה למעונו או ממקום עבודה אחד למשנהו, ועקב נסיעתו או הליכתו זו;
- (2) אירעה תוך כדי עבודתו של המבוטח, במקום העבודה או בסביבתו הקרובה ביותר, בעשותו להצלת גוף או רכוש או למניעת נזק או סכנה לגוף או לרכוש;
- (3) אירעה תוך כדי עבודתו של המבוטח עקב פגיעה שאינה תוצאה מהעבודה ונגרמה בידי אדם אחר בכלי או בחפץ אחר, הנמצאים במקום העבודה או בקרבתו הקרובה ביותר לצרכי העבודה, או הנמצאים שם דרך קבע אף שלא לצרכי העבודה, והנפגע לא היה שותף לגרימת הפגיעה;
- (4) אירעה למבוטח שהוא עובד, בהפסקה שנקבעה על דעת המעביד ושאינה עולה על שלוש שעות, במקום שבו המבוטח או העובדים במקום עבודתו סועדים, והתאונה אירעה בקשר לעבודה או עקב סיכוני המקום או תוך כדי סעודו באותו מקום ועקב כך או תוך כדי נסיעתו או הליכתו למקום כאמור מהעבודה או בחזרה ממנו לעבודה ועקב נסיעתו או הליכתו זו;
- (5) אירעה למבוטח שהוא עובד, במקום שבו משתלם שכרו, או תוך כדי נסיעתו או הליכתו למקום כאמור ועקב נסיעתו או הליכתו זו ונתקיימו התנאים שנקבעו לכך בתקנות;
- (6) אירעה למבוטח שהוא עובד, תוך כדי מילוי תפקידו כחבר ועד עובדים שבמקום עבודתו ועקב מילוי תפקידו כאמור, או תוך כדי נסיעתו או הליכתו לשם מילוי תפקידו כאמור או בחזרה ממנו ועקב נסיעתו או הליכתו זו, ובלבד שלא חלה בהן הפסקה או סטייה של ממש מהדרך המקובלת, ונתקיימו התנאים שנקבעו לכך; לענין זה דין חבר ועד מושב עובדים כדין חבר ועד עובדים;
- (7) אירעה למבוטח שהוא עובד תוך כדי נסיעתו או הליכתו מהעבודה או ממעונו למקום הבחינה כאמור בסעיף 75(א)(4) או בחזרה למקום העבודה או למעונו ועקב נסיעתו או הליכתו זו.

81. הפסקת וסטייה

- (א) תאונה שאירעה תוך כדי נסיעה או הליכה בנסיבות האמורות בפסקאות (1), (4), (5) או (7) של סעיף 80 אין רואים אותה כתאונה בעבודה אם חלה בנסיעה או בהליכה הפסקה או סטייה של ממש מהדרך המקובלת, כשהפסקה או הסטייה לא היו למטרה הכרוכה במילוי חובותיו של המבוטח כלפי מעבידו, או, לענין פסקה (1) האמורה, בעיסוקו במשלח ידו כעובד עצמאי, או אם יש לייחס את התאונה בעיקר לרשלנותו הפושעת של המבוטח ולא נגרם על-ידיה אי-כוש עבודה לארבעה שבועות לפחות, נכות או מוות.
 - (ב) בנסיבות האמורות בפסקה (1) של סעיף 80 לא יראו כהפסקה או כסטייה של ממש, לענין סעיף קטן (א), אם עשה זאת המבוטח לאחת מאלה:
 - (1) כדי ללוות ילדו לגן ילדים או למעון ילדים או למקום אחר שהשר קבע כמקום שבו נמצא ילד לפי הסדר קבע או להשיבו משם; *
 - (2) כדי לקיים מצוות תפילת בוקר בציבור בבית תפילה שבו הוא נוהג להתפלל.
- * מקום שבו נמצא הילד 4 שעות או יותר ביממה או לפחות 10 ימים בחודש.
- "ילד" עד גיל 10 או בכל גיל שמחמת ליקוי גופני או נפשי זקוק הוא לליווי.

82. רשלנות

אין רואים תאונה כתאונת עבודה אם אירעה בעת שהמבוטח נהג ברשלנות שלא בהתאם להוראה חוקית ביחס לעבודתו שהובאה לידיעת העובדים במקום עבודתו, או שלא בהתאם להוראות שניתנו לו מאת מעבידו או מאת מי שנוהג להורות לו בענין עבודתו, אלא אם כן כתוצאה מאותה תאונה נפטר המבוטח או נעשה נכה עבודה או לא מסוגל לעבודתו או לעבודה מתאימה אחרת, עשרה ימים לפחות, ואלא אם כן היו רואים את התאונה כתאונת עבודה לולא נהג כאמור.

83. חזקת סיבתיות

תאונה שאירעה לעובד תוך כדי עבודה רואים אותה כתאונה שאירעה גם עקב העבודה, אם לא הוכח ההיפך; ואולם תאונה שאינה תוצאה של גורמים חיצוניים הנראים לעין, בין שאירעה לעובד ובין לעובד עצמאי, אין רואים אותה כתאונת עבודה אם הוכח כי השפעת העבודה על אירוע התאונה היתה פחותה הרבה מהשפעת גורמים אחרים.

84. בקע מפשעתי

אין רואים בבקע מפשעתי תוצאה מפגיעה בעבודה אלא אם כן -

(1) הופעת הבקע באה תוך כדי העבודה כתוצאה ממאמץ לא רגיל או עקב פגיעה במישרין באזור קיר הבטן;

(2) עקב הופעת הבקע הפסיק המבוטח את עבודתו וקיבל טיפול רפואי תוך 72 שעות מהופעת הבקע;

(3) הודעה על התקף כאבים עקב הבקע נמסרה למוסד או למעביד תוך 72 שעות מהופעתם, להוציא ימי מנוחה שבועית, חג או שבתון שעל פי חיקוק, נוהג, חוזה עבודה או הסכם קיבוצי אין המבוטח עובד בהם; ואולם המוסד רשאי, לפי שיקול דעתו, לראות בבקע תוצאה מפגיעה בעבודה אף אם לא נמסרה הודעה כאמור.

85. מחלות מקצוע

(א) השר, לאחר התייעצות עם שר הבריאות, רשאי לקבוע שמחלה פלונית היא, מיום פלוני, מחלת מקצוע, בין לגבי כל המבוטחים לפי פרק זה ובין לגבי סוג מבוטחים, אם לפי אופיה וגורמיה של אותה מחלה יש לראותה, לדעתו, כסיכון מקצועי.

(ב) השר, לאחר התייעצות עם שר הבריאות, רשאי לקבוע נסיבות שבהן מחלה פלונית היא בחזקת מחלה שבה חלה המבוטח עקב עבודתו כל עוד לא הוכח ההיפך.

(ג) אדם שנעשה לראשונה לא מסוגל לעבודתו עקב מחלה פלונית בטרם היתה קבועה כמחלת מקצוע, רואים אותו כמי שחלה באותה מחלה בטרם היתה קבועה כאמור.

הודעה על תאונת עבודה

כאשר נגרמת תאונת עבודה על המעסיק להודיע למוסדות הבאים :
- **למפקח עבודה איזורי** ממשרד העבודה והרווחה - ראה סעיף 3 של פקודת תאונות ומחלות משלח היד (הודעה), 1945.

3. הודעת תאונות

- (1) מקום שאירעה איזו תאונה שמקורה בעבודתו של איזה עובד, ובהמשך אותה עבודה, והיא -
 - (א) גורמת למותו של אותו עובד; או
 - (ב) עושה אותו עובד נטול-יכולת - במשך יותר משלושה ימים - מלהשתכרשכר מלא בעבודה שבה הועבד בשעת אותה התאונה, או - אם אותו עובד הוא חבר לאגודה שיתופית רשומה ומועבד על ידה ואינו עובד תמורת שכר אלא מקבל את גמולו, כולו או מקצתו, בחלקים ברווחים או בהשתכרויות-ברוטו של האגודה השיתופית - עושה אותו עובד לנטול-יכולת, במשך יותר משלושה ימים, מלבצע את המלאכה שבה
- היה מועבד בשעת אותה תאונה, ישלח המעביד מיד למפקח אשר על האזור שבו אירעה התאונה - הודעה בכתב על התאונה באותו טופס, ובצירוף אותם פרטים המובאים בתוספת הראשונה.
- (2) מקום שנמסרה הודעה לפי סעיף זה על כל תאונה שגרמה לאי-יכולת ונסתיימה, לאחר מסירת הודעה עליה, במותו של האדם שניטל כושר עבודתו, ישלח המעביד הודעה בכתב על מקרה המוות למפקח אשר על האזור שבו אירעה אותה התאונה, מיד כשנודע דבר מקרה המוות למעביד.
- (3) כל מעביד החדל מלמלא אחר דרישות סעיף קטן (1) או סעיף קטן (2) יאשם בעבירה על פקודה זו.
- (4) מקום שאירעה כל תאונה שעליה חל סעיף זה לעובד, ששירותו הושאל או הושכר אותה שעה באופן זמני על ידי המעביד לאדם אחר, יאשם אותו אדם אחר בעבירה על פקודה זו, אם חדל מלהודיע למעביד את דבר התאונה.

ההודעה תישלח למפקח עבודה אזורי שבאזורו אירעה התאונה על טופס מיוחד/הממוחשב של אגף הפיקוח על העבודה של משרד העבודה והרווחה, מצוי באתר האינטרנט www.osh.org.il.
להלן כתובות של מפקחי העבודה האיזוריים:

אזור ירושלים, ת.ד. 146, ירושלים 91001, טלפון: 02-6294972/3

אזור תל-אביב, ת.ד. 393, תל-אביב 66073, טלפון: 03-5125277

אזור המרכז, ת.ד. 393, תל-אביב 66073, טלפון 03-5125272/3

אזור חיפה והצפון, ת.ד. 46047, חיפה 33111, טלפון: 04-8619327/8

אזור באר שבע והדרום, ת.ד. 4521, רח' התקוה 4,

באר שבע קרית הממשלה, טלפון: 08-6264713.

- **למוסד לביטוח לאומי** כתביעה לתשלום דמי פגיעה, על פי חוק הביטוח הלאומי - ביטוח נפגעי תאונות עבודה. לשם כך יש למלא את טופס התביעה מס' בל/211 על כל פרטיו ולהגישו לסניף המוסד לביטוח לאומי שבאיזור המגורים. את טופס התביעה יש להגיש תוך שנה מיום התאונה, אי הגשת התביעה במועד, תשלול זכאות לגימלאות. התביעה לאחר אישורה ע"י המעסיק תוגש ע"י העובד לסניף הביטוח הלאומי שבאיזור מגוריו. מעבידים הנמצאים בהסדר ע"פ "תקנה 22" - יגישו את התביעה באמצעותם, לפי הכללים שנקבעו בהרשאה. לטופס התביעה יש לצרף תעודה רפואית ראשונה לנפגע בתאונה, חתומה ע"י רופא, כאשר יש המשך לאי כושר עבודה של הנפגע יש לשלוח בהמשך תעודות רפואיות שמתקבלות. את טופס התביעה ניתן לקבל בסניפי המוסד לביטוח לאומי. קיים באתר האינטרנט של המוסד לביטוח לאומי שכתובתו: www.btl.gov.il - טפסים.

- **למוסד רפואי** - לחדר מיון או לאחת מקופות החולים שהנפגע מבוטח בה ע"י מתן טופס בל 250, לנפגע לצורך קבלת טיפול רפואי לשם קבלת תעודה רפואית על מצב הנפגע ואישור לימי העדרות מהעבודה עקב התאונה. כמו כן לשם קבלת "טופס 17" - התחייבות של קופ"ח לתשלום על השרות הרפואי כאשר הנפגע זקוק בטיפול ראשוני - עזרה רפואי ראשונה בבית החולים או במוסד רפואי אחר שלא שייך לקופת החולים.

- **למשטרת ישראל** - במקרים של תאונה קשה/ואו מקרה שהתאונה נסתיימה במות. או שהעובד נפגע בתאונת דרכים בדרך לעבודה וממנה.

בהתבסס בהודעה על התאונה - המשטרה מחליטה עם יש מקום לבצע חקירה שלה על האירוע וקביעת המסקנות על המקרה.

- **גורמים נוספים - פנימיים במפעל**
יש לקבוע בנוהל פנימי בארגון המפעל מי צריך להודיע על תאונות/מחלת מקצוע (מנהל צוות, מנהל מחלקה, מנהל עבודה וכו'), למי צריכים להודיע (ממונה בטיחות, הנהלת המפעל, ועדת בטיחות וכו').
כמו כן יש לקבוע בנוהלי הארגון/מפעל למי החובה/סמכות להודיע למוסדות חיצוניים על אירועי בטיחות.

הודעה על מחלת מקצוע (מחלת משלח-יד)

במקרים של מחלות מקצוע יש להודיע לכל המוסדות כמו בתאונות עבודה, כפי שצוין מעלה. (לביטוח לאומי תוגש התביעה ע"י העובד שחלה, מעביד לפי "תקנה 22, יגיש את התביעה באמצעותו רק אם העובד ממשיך לעבוד אצלו), ההודעה למפקח עבודה איזורי תישלח על טופס מיוחד לפי סעיף 5 ותוספת השניה - מסירת הודעה על מחלות משלח-יד של פקודת תאונות ומחלות משלח היד (הודעה) 1945 ולפי תקנות מחלות מקצוע (חובת הודעה - רשימה נוספת התש"ס 1980.

להלן רשימת מחלות מקצוע שעבורן יש חובה להודיע למפקח עבודה אזורי:
אמיינתית (אסבסטוסיס).

גחלת.

דלקת-עור.

הרעלת אנילין.

הרעלת בנזין כרונית.

הרעלת זרחן.

הרעלת זרניך.

הרעלת כספית.

הרעלת מנגן.

הרעלת עופרת.

הרעלת פחמן דו-גפריתי.

התכייבות אפיתליומתית הבאה מחמת ערתן, זפת, כופר, שמן מינרלי או פרפין או תרכובת, מוצר או שייר כל שהם של כל חומר מן החמרים האלה.

התכייבות כרומית, דהיינו התכייבות הבאה מחמת חומצה-כרומית או דו-כרומית האשלגן, הנתרן או האמון או תכשיר כל שהוא של חמרים אלה.

צהבת של הרעלה, דהיינו, צהבת הבאה מחמת סטרכלוריתן או חמרים חנקניים או אמידיים הבאים מבנזין או מחומר מרעיל אחר.

צורנית (סיליקוסיס).

1. הרעלות על ידי:

1.1 אקרילוניטריל (acrylonitrile)

1.2 בנזן (בנזול) (benzene, benzol) וההומולוגים שלו אף שאיננה

הרעלת בנזול כרונית המפורטת בתוספת השלישית לפקודה.

1.3 ברום (bormine) ותרכובותיו.

1.4 בריליום (beryllium) ותרכובותיו.

- 1.5 גפרית (sulfur) ותרבותיה.
- 1.6 דימתיל אצטמיד (dimethyl acetamid)
- 1.7 ויניל כלוריד (vinyl chloride)
- 1.8 חד-תחמוצת הפחמן (carbon monoxide)
- 1.9 חד-תחמוצת החנקן, דו-תחמוצת החנקן (oxides of nitrogen)
- 1.10 כלור (chlorine) ותרבותיו.
- 1.11 כרום (chromium) ותרבותיו.
- 1.12 מטנול (methyl alcohol)
- 1.13 ניקל (nickel) ותרבותיו.
- 1.14 ציאנידים (cyanides)
- 1.15 פורמלדהיד (formaldehyde)
- 1.16 פלואור (fluorine)
- 1.17 פנול (phenol) ותרבותיו.
- 1.18 קדמיום (cadmium) ותרבותיו.
- 1.19 קטונים (ketones)
- 1.20 קרבמטים (carbamates)
- 1.21 תרכובות ניטרו ואמינו של בנזן (בנזול) (compounds of benzene, benzol nitro and amino) וההומולוגים שלו.
- 1.22 תרכובות הלוגניות של פחמנים מימניים (halogenated hydrocarbons)
- 1.23 תרכובות של זרחן (phosphorus compounds)
- 1.24 תרכובות של זרניך (arsenic compounds)
- 1.25 תרכובות של כספית (mercury compounds)
- 1.26 תרכובות של מנגן (manganese compounds)
- 1.27 תרכובות של עופרת (lead compounds)
- 1.28 תליום (thallium) ותרבותיו.

2. מחלות הנגרמות על ידי גורמים כימיים

- 2.1 מחלות אלרגיות של דרכי הנשימה כתוצאה מרגישות לחמרים שונים, לרבות: איזוציאנאטים (isocyanates) תבואה, קמח ודגנים.
- 2.2 טלקוזיס (talcosis)
- 2.3 מחלות הנגרמות על ידי אנזימים פרוטאוליטיים (enzymes proteolytic)
- 2.4 מחלות הנגרמות על ידי שרפי אפוקסי (epoxy resins)
- 2.5 עקרות הנגרמת על ידי חמרים שונים, לרבות: דיברומו כלורו פרופן (D.B.C.P)

- 2.6 "קדחת המתכות" (metal fume fever) הנגרמת על ידי אדי מתכות, לרבות אבץ, ברזל, נחושת.
- 2.7 מחלת מתכות קשות (פיברוזיס של הריאות) הנגרמת על ידי מתכות קשות, לרבות: טונגסטן (tungsten) טיטניום (titanium) ונדיום (vanadium)

3. סרטן מקצוע הנגרם על ידי גורמים כימיים

- 3.1 אמינים ארומטיים (aromatic amines)
- 3.2 אסבסט (asbestos) אף אם אינה אסבסטוזיס המפורטת בתוספת השלישית לפקודה.
- 3.3 בנזן (בנזול) (benzene, benzol) אף אם אינה הרעלת בנזול כרונית המפורטת בתוספת השלישית לפקודה.
- 3.4 ויניל כלוריד (vinyl chloride)
- 3.5 זרניך (arsenic) אף אם אינה הרעלת זרניך המפורטת בתוספת השלישית לפקודה.
- 3.6 כרומטים (chromates) אף שאינה התכייבות כרומית המפורטת בתוספת השלישית לפקודה.
- 3.7 ניקל וניקל קרבוניל (nickel and nickel carbonyl)
- 3.8 פחמנים פוליציקלים ארומטיים (hydrocarbons polycyclic aromatic)

4. מחלות הנגרמות על ידי גורמים פיזיקליים ומיכניים

- 4.1 ירידה בכושר השמיעה, חרשות או נזק באוזן הפנימית הנגרמת על ידי רעש.
- 4.2 מחלות הנגרמות על ידי קרינה מיננת (ionizing radiations) לרבות ירוד (cataracts) ולבנת (leukemia)
- 4.3 מחלות הנגרמות על ידי קרינה אולטרסגולית (ultraviolet radiation) לרבות סרטן העור.
- 4.4 מחלות הנגרמות על ידי קרינה אינפרא-אדומה (infrared radiation) לרבות ירוד (cataracts).
- 4.5 מחלות הנגרמות על ידי קרינת לייזר (laser) לרבות ירוד (cataracts).
- 4.6 מחלות הנגרמות על ידי מיקרו גלים (microwaves) וגלי רדיו לרבות ירוד (cataracts)
- 4.7 מחלת "קייסון" הנגרמת על ידי עבודה באוויר דחוס (air disease compressed).
- 4.8 מחלות צלילה, לרבות נמק (נקרוזה) אספטי של העצמות (bone necrosis aseptic).
- 4.9 שיתוק עצבים פריפריים הנגרם על ידי לחץ ממושך.
- 4.10 מחלה בגפיים ו/או בעמוד השדרה כתוצאה מרטט (ויברציה) בין שהיא מחלה בעצמות, בפרקים, בשרירים, בכלי הדם או בעצבים.
- 4.11 בורסיטיס (bursitis) של הברך או של המרפק.
- 4.12 דלקת בגידי פרק היד ותיקיהם (tendovaginitis)

4.13 "מחלת החפרים" - שבר של הזיזים של החוליות הצוארית מס' 7 וגבית מס' 1.

4.14 עווית השרירים (muscular cramps) הנגרמת על ידי עבודה באלחוט.

5. מחלות הנגרמות על ידי גורמים ביולוגים

5.1 אנקילוסטומיאזיס (ancylostomiasis)

5.2 ברוצלוזיס (brucellosis)

5.3 הפטיטיס מסוג "ב" (hepatitis virus B)

5.4 כלבת (rabies)

5.5 לפטוספירוזיס (leptospirosis)

5.6 צפדת (פלצת) (tetanus)

5.7 ריאת החקלאים (farmers lung)

5.8 שחפת (tuberculosis)

5.9 שיתוק ילדים (poliomyelitis)

5.10 מחלות הנגרמות על ידי מיקרו-אורגניזם המועברות לאדם מכל מקור שאינו אדם.

6. מחלות הנגרמות על ידי אבק צמחי

6.1 ביסינוזיס (byssinosis)

6.2 מחלות הנגרמות על ידי אבק עץ לרבות מחלות אלרגיות וסרטן.

הודעה על מקרים מסוכנים

כפי שנקבע ב"תקנות תאונות ומחלות משלח-היד (הודעה על מקרים מסוכנים במקומות עבודה) התשי"א 1951, הוראות סעיף 3 של פקודת התאונות ומחלות משלח-יד חלות על מקרים מסוכנים מקומות עבודה, לכן יש להודיע עליהם למפקח עבודה אזורי ממשרד העבודה והרווחה.

להלן רשימת המקרים המסוכנים שהתקנות חלות עליהם:

1. התבקעות אבן משחזת או דיסקת-השחזה, המונעות בכוח מיכני.
2. התבקעות גלגל תנופה או גלגל-רצועה המוסבים בכוח מיכני.
3. התבקעות מיכל או מסחט המוסבים בכוח מיכני.
4. התמוטטות או נפילה של מעלית.
5. נפילת התא או הרציף שבמעלית.
6. ניתוק כבל-תיל, חבל או שרשרת המשמשים להרמה או להורדה של התא או של הרציף שבמעלית.
7. קלקול המפסיק את הפעולה של מנגנון ההפעלה או מנגנון הבטיחות של המעלית או של חלקיהם.
- לצורך הסעיפים 4 עד 7 תיחשב מכונת הרמה או מכשיר הרמה כמעלית - אם תנועת התא או הרציף שבמעלית מכוונת בכיוון או בכיוונים.
8. קריסה או התמוטטות של עגורן.
9. נפילת עגורן, כננת או גלגלת.
10. ניתוק כבל-תיל, חבל או שרשרת המשמשים לעגורן או המשמשים להרמה, להורדה או להובלה של מטען ע"י עגורן, כננת או גלגלת.
11. קלקול המפסיק את הפעולה של מנגנון ההפעלה או מנגנון הבטיחות של עגורן, כננת או גלגלת או של חלקיהם.
12. התפוצצות או התבקעות של קולט גז, המכיל גז בלחץ הגבוה מלחץ האוויר.
- לצורך סעיף זה "גז" כולל - אויר וקיטור ותערובת כל גזים שונים וכן נוזלים או מוצקים שנוצרו בדחיסת גז.
13. התפוצצות דוד קיטור וכל נזק במבנה דוד הקיטור שנגרם על ידי אש חוזרת.
- לצורך סעיף זה "דוד קיטור" פירושו - כלי סגור שנוצר בו קיטור לכל צורך שהוא בלחץ הגדול מלחץ האוויר, לרבות כל מחסך המשמש לחימום המים שמספקים לדוד-קיטור, וכן כל משחן המשמש לחימום קיטור.
14. התפוצצות או שריפה שגרמו נזק לבנין, למכונות, למיתקנים, למכשירים חשמליים, או לקווי חשמל.

15. התמוטטות של פיגום המיועד לביצוע פעולות בניה או בניה הנדסית כמשמעותם בפקודת בתי-החרושת, 1946, להוציא פיגום שאין סכנת נפילה ממנו או מחלק מחלקיו לעומק העולה על 2 מטר.
16. התמוטטות של תבנית ליציקת בטון, בגובה העולה על 2 מטר המיועדת לביצוע פעולות בניה או בניה הנדסית כמשמעותם בפקודת בתי החרושת, 1946.

הגשת תביעה למוסד לביטוח לאומי

בהגשת התביעה יש לדאוג למילוי הדרישות הבאות של המוסד לביטוח לאומי:

המסמכים שיש לצרף לתביעה:

1. תעודה רפואית ראשונה לנפגע בעבודה - שניתנה בקופת חולים או בבית-חולים ממשלתי או ציבורי. אם הטיפול הראשוני ניתן בשירות רפואי פרטי שלא הוסמך לטיפול בנפגע עבודה, יש לפנות לקופת החולים בה העובד חבר לשם קבלת התעודה. יש לצרף תעודה במקור בלבד.
2. מסמכים רפואיים נוספים באשר לפגיעה - דוח מד"א, דוח חדר מיון, דוח אשפוז, סיכום מחלה וכד'.
3. תעודות המשך יש לצרף לתביעה או לשלוח לסניף בו הוגשה התביעה. לא יתקבלו העתקים אלא המקור בלבד.
4. תאונת דרכים אם הפגיעה נגרמה בתאונת דרכים יש לצרף דוח משטרה. אם לא הוגשה תלונה למשטרה יש לצרף העתק מהתביעה לחברת הביטוח.
5. אישורי שכר - תובע שעבד ב-3 החודשים שלפני הפגיעה בכמה מקומות עבודה, יצרף תלושי שכר מכל המעבידים.
6. העדרות מהעבודה - תובע שנעדר מהעבודה ב-3 החודשים שלפני הפגיעה יצרף אישורים על אבטלה, מילואים מחלה או סיבה אחרת שגרמה להעדרות.
7. חתימה על התביעה- שים לב! - כדי למנוע עיכובים יש להקפיד על מילוי הטופס בשלמותו. יש לחתום בכל מקום המסומן ב-X.
8. בתביעה של עובד שכיר יש לדאוג כי המעביד ימלא את החלק המיועד לו ויחתום. יש לצרף העתק המחאה מבוטלת, להוכחת שיוך חשבון הבנק לעובד המגיש את התביעה.

הגשת תביעה

- ❖ את התביעה יש להגיש לסניף המוסד לביטוח לאומי הקרוב למקום המגורים.
- ❖ תביעות של עובדים אשר מעבידיהם נכללים בהסדר לפי תקנה 22 יימסרו עפ"י תנאי ההסדר.
- ❖ תביעות למוסד לביטוח לאומי יש להגיש תוך 12 חודשים מיום האירוע.

- ❖ תביעה שתוגש באיחור תביא לשלילת גמלאות באופן חלקי או מלא.
- ❖ בהתאם לחוק הביטוח הלאומי, צפויים ענשי מאסר וקנסות לאדם שגרם למתן גימלה שלא כחוק במרמה או ביודעין ע"י העלמת פרטים או מסירת פרטים כוזבים.
- ❖ בכל פנייה למוסד לביטוח הלאומי יש לציין את מספר הזהות, וכן להביא את תעודה הזהות בכל מקרה של פניה אישית.
- ❖ ויתור על סודיות רפואית - יש להקפיד לחתום על 4 הספחים המיועדים לויתור על סודיות רפואית על מנת שנוכל לטפל בתביעה.

טיפול רפואי לנפגעי עבודה:

טיפול רפואי חינם ניתן ע"י שרותי בריאות כללית, קופ"ח לאומית, קופ"ח מכבי, קופ"ח מאוחדת וע"י בתי החולים הממשלתיים. הטיפול ניתן על סמך אישור המעביד בטופס בל/250. לתשומת לב! לא יוחזרו הוצאות טיפול רפואי פרטי לרבות טיפול שיניים. טיפול שיניים ניתן לקבל בקופת החולים של העובד הנפגע בלבד. עובד עצמאי - רשאי לפנות לקבלת עזרה ראשונה חינם. לקבלת המשך טיפול חינם עליו להמציא אישור מטעם המוסד לביטוח לאומי.

תשלום גימלת דמי פגיעה ע"י ביטוח לאומי

1. בעד שני הימים הראשונים שלאחר יום הפגיעה - בהם לא היה הנפגע מסוגל לעבודה - לא ישולמו דמי פגיעה אלא אם לא היה מסוגל לעבודה במשך 12 יום לפחות, נוסף על יום הפגיעה.
 2. עובד שכיר זכאי לתשלום שכר ממעבידו בעד יום הפגיעה.
 3. התשלום יועבר אך רק לחשבון הבנק הפרטי של התובע, או לחשבון המעביד - אם הוא נכלל בהסדר לפי תקנה 22. אין אפשרות לקבל תשלום דמי פגיעה בהמחאות או במזומן!
 4. עובד עצמאי - לא יהיה זכאי לתשלום דמי פגיעה עבור תשעת ימי הזכאות הראשונים, בגין תאונת עבודה שאירעה ב-1.1.1997 ואילך.
 5. עובד שכיר - דמי פגיעה בעד תשעה ימים ראשונים הינם ע"ח המעסיק המוסד משלם לעובד את דמי הפגיעה ומחייב את המעסיק.
 6. גימלת דמי פגיעה משולמת לכל היותר עבור תקופה של 91 יום הנספרים מיום למחרת הפגיעה.
 7. עובד שנותר בלתי מסוגל לעבודה לאחר תקופה זו, או אם חזר לעבודה אך נשארה לו נכות - עליו להגיש תביעה לקביעת דרגת נכות מעבודה בטופס בל/200.
 8. יש להקפיד להעביר למוסד לביטוח לאומי את כל התעודות הרפואיות המצויות ברשות העובד לפני שיוזמן לוועדה הרפואית.
- האמור לעיל הם דברי הסבר כלליים והנוסח הקובע הוא נוסח החוק.

ביטוח נפגעי תאונות

בחוק הביטוח הלאומי, קיים ביטוח נפגעי תאונות, המקנה זכות לגימלה, בגין תאונה שאינה תאונת עבודה, אשר גרמה לאובדן כושר תפקוד, עד 90 יום, ובלבד שלנפגע אין זכאות לתשלום על פי כל חיקוק, הסכם קיבוצי, תקנון של קופת גמל וכו', בעד תקופת אי כושר לעבודה או לתיפקוד מטעמי בריאות.

בביטוח זה מבוטח תושב ישראל מגיל 18 שנה ועד 65 שנה הגבר ו-60 שנה האישה. תביעה בביטוח נפגעי תאונות, יש להגיש תוך 90 יום מיום התאונה. במקרים בהם חל עיכוב במתן החלטה בתביעה לדמי פגיעה כנפגע תאונת עבודה, וקיימת זכאות לדמי תאונה, ניתן לקבל דמי תאונה כמקדמה ע"ח דמי פגיעה.

טופסים:

1. "הודעה על תאונת עבודה או מחלת מקצוע" למשרד העבודה והרווחה.
2. "הודעה על פגיעה בעבודה" למוסד לביטוח לאומי (בל 211).

פעילות למניעת מקרים דומים בעתיד

בנוסף לדיווח על תאונות עבודה/מחלות מקצוע או מקרים מסוכנים לגורמים חיצוניים השונים, על המעסיק לברר/לחקור כל אחד מהמקרים באמצעות בעלי תפקידים במפעל/ בחברה.

תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות) התשנ"ו 1996 קובעות בקשר לתפקידיו וסמכויותיו של ממונה על הבטיחות:

- בתקנה 10(א)(7) שעל הממונה "לברר סיבותיהן ונסיבותיהן של תאונות עבודה ומחלות מקצוע במגמה להפיק לקחים, לערוך בכתב ממצאים ומסקנות הבירורים ולהציע למעביד צעדים מתאימים למניעת הישנות התאונות; לוודא הדרכת העובדים באשר לנסיבות התאונות ומחלות מקצוע והלקחים שהופקו";

- בתקנה 10 (א)(8) "לרכז את כל המידע והתיעוד הקשור לתאונות עבודה ומחלות מקצוע שאירעו במפעל";

בחוק ארגון הפיקוח על העבודה התשי"ד-1954 פרק שני: נאמנים, ועדות וממונים על בטיחות צויין בסעיף 14(א)(1) שבין חובות וסמכויות של ועדת בטיחות: "לברר סיבותיהן ונסיבותיהן של תאונות העבודה במפעל ולהמליץ על אמצעים למניעתן";

בהסתמך על המלצות של ממונה על הבטיחות ושל ועדת הבטיחות ובהתייעצות עם מומחים על המעסיק לנקוט בצעדים מתאימים לשיפור המצב למניעת תאונות דומות בעתיד.